

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 5.— ANULU XVI.

Telegraful este de două ori pe săptămâna; în ziua și Dumineca. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foică pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin seriori francate, adresate către expediția. Pretul prenumerării pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. — Pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8. fl. era pe o jumătate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. și titori străini pe anu 12. pe $\frac{1}{2}$ anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru
întea ora cu 7. cr. și rul, pentru
a două ora cu 5. cr. și pentru
trei a repetare cu 3. cr. v. a.

Sabiu, în 1830 Ianuariu 1868.

Resultatul activității.

In numerulu trecutu, în vre o călevă trăsuri amu desemnatu procederea activă a românilor din Transilvania, preea a putut ieră desvoltarea intemplantelor politice de pana acum și am aratatu că statuinea cea din urma a fostu dietă din Pest'a, la carea transilvanenii i-au parte, pana la definitivă deslegare a statuinei uniunii, că transiliyaneni.

Suntu multi carii dicu, că castigulu acestei acțiuni e forte neinsemnatu și ca elu nu are valoare. Décă ni aru si permis u asemenea aici, apoi noi amu respunde cu dens'a dicendu: faceti că celu ce dice semenatoriu lui dupa ce a gatau cu lucrul său, au nu era si panaci pamentulu negru? cu ce e mai bunu acum, dupa ce to ai ostenit, caci totu pamentu negru e si acum?

Resultatul unei acțiuni nu se poate accepta la momentu: elu cauta sa măresca lucrul in restimpa mai indelungatu. Si nici atât' a nu e destulu. Omul necontenit sa progresedie cu activitatea, precum cresc si inaintedia lucrul care'lo cultiva si vrea sa lu aduca la maturitatea de ai putea luă folosulu.

Dara sa ne întorcemu la realitatea impregiurărilor noastre politice de astazi si sa cautam dincolo de Laitha si sa vedem ce aflam si acolo? Afiamu, ca insi' urditorii centralismului constituionalu s'au petrusu de necesitatea reformelor, ca si ei au declinat dela parerile loru primitive si au intrat in acțiunea cea nouă de reforma.

Impregiurările silescu pre popore si pre individii a se abate de la carările loru primitive, dara nu si dela scopurile loru cătra cari nisuescu si reu agronomu, reu comerciant, reu industriaș reu beliduce si reu diplomat aru fi acela, carele aru remană nestramotat numai pre langa unu feliu de procedere in urmarirea scopului seu. Un'a trebuie numisi sa nu o perda nici unulu din acestia de dinaintea ochilor si acesta e, că procederile loru sa fia legale, sincere si morale si sa aiba de scopu binele comunu, său decă e unu scopu propriu, acesta sa nu vina in colisiune cu binele comunu.

Resultatul unei acțiuni radicate pre temelii enumerate nu poate fi pagubitoru si in casulu celu mai nefavoritoru elu nu lasa pre celu activu ascunsu si ingropatu sub mass'a intemplantelor, ce le radica de multeori nisces tempuri asiā rapedi si miscate cum suntu ale noastre.

Care e scopul nostru cătra carele nisumu că romani? Este acela de a fi egalu indreptatiti, va sa dica, de a ne pune pre un'a si aceeasi trăpta cu toate natiunile conlocutorie său mai respicalu disu, că sa nu sia nici un'a, carea sa aiba prerogative si privilegii inaintea legei, in urm'a caroru ele sa stea deasupra noastră.

Pentru o acuiziție că acesta unde poate fi carele se desmente s'au infrice pre cineyă de a lucra?

Aici ni se aru pută intreiectă observarea, ca nu vedem noi in comitate, in scaune si in districte, nu vedem in insasi dietă din Pest'a cătu suntemu de majorisati?

Observarea nu se poate disputa, ea este unu ce realu. Insa nu trebuie uitatu:

ca avemu de a ne lupta cu elemente, crescute in stare de privilegii si prerogative, cari, de siguru, ca nu le vine bine dintr'odata a le uită pre aceleia; cu toate acestea, lupt'a este deschisa, lipsesc nu mai că sa cunoșcemu si sa pretindem drepturile noastre; lipsesc că sa le scimu si noi apetitul si a ne radica si in privint'a intelectuala si materiala la densele si totu odata a ne indiestră cu pu-

terile de lipsa, că ceea ce amu castigatu odata sa ne scimu si peștră.

O singura impregiurare, de carea legislatiunea va trebui sa caute cătu mai in grada a o vindecă, déca nu va voră veni in contradicție cu principiile prochiamate de ea insasi, e legea electorală, carea da incă drepturi unei clase privilegiate din evolu mediu, fara de nici o excepție si consideratiune. Aceasta anomalia in o constitutiune liberala, delaturata, si eata cu o pedeacă mai putina in elutarea drepturilor ce se cuvinu ori cărei dintre nationalitățile conlocutorie.

Déca in fată atât'orū impregiurări nefavorabile pentru noi, cari receru ostensibila spre a le delatură, ne vomu mai si retrage din aren'a luptei, atunci ce vomu avea sa acceptam dela venitoriu? Tota lumea si posteritatea ne-aru judecă de nisces la si, cari amu fostu trandavi si de a cugetă a-supr'a situatiunei noastre si nu ne-amu luat nici baremu ostensibila de a cercă ce ne e noue de lipsa, ci amu acceptat, că binele sa vine elu de sine, său amu facutu că acela, carele candu a ajunsu la pariul, déca a vediutu ca e ceva marisoru a acceptat sa scada, dura pariul a venitul totu mai mare.

Tote gresielele obveninde din o purtare nepasatorie fatia cu detorile cătra nationalitatea noastră, este invederatu, se potu inlatură in unu tempu cum este alu nostru, numai folosindu-ne de mijlocile legitime spre a nu si pusi la o parte, déca altfelu nu, celu putinu, nu si din opinionea publică a Europei, si nu si cu vin'a nostra insine.

In posetiunea acesta favoritoria si noue in particularu si in genere patriei, carea e detoră a avé locuitori multiamici, ne-au pasu activitatea. Acestea e celu dintău rezultatul elu ei. Si acestu rezultatul nu ar lipsi a produce ulteriorle sele fructe, candu români aru formă o falanga puterica si aru pasi inainte cu frunte senira in contra tuturor amenintărilor dreptelor loru pretensiuni. Singuru pasulu celu dintău aru insuflă respectul ce se cuvine unui popor cu putere de viață, singuru pasulu celu dintău aru dă celu dintău castig, castigul moralu, dela care se incepe stimarea unei națiuni chiar si de cătra contrarii sei.

Evenimente politice.

Sabiu 17 Ianuariu.

Delegațiile si continq'a afacerile loru. Scirea respondita despre delegațiunea ungurăsa ca aru avea de cugetu a sterge sume însemnate din bugetul militaru nu se adeveresce.

Comanda suprema s'a desființau si Archiducele Albrechtu prin unu biletu de mâna s'a deslegalu de indetoririle sele că comandante supremu; totu prin acelasi biletu e denumitul comandant de armata.

Despre senatulu imperialu cetimur ca siedintele acestuia suntu amenate pre 10 Februarie.

Diet'a Croaciei, din care a esită partid'a naționala liberala, lucra acum neconturbata mai de parte si au ajunsu la desbaterea projectului de adresa.

In afara neliniscirea cea mai mare venea in dilele din urma din partea Russiei. Acum se scrie prin diuarie despre neintelegeri intre Itali'a si Spania, despre nelinisciri in Portugalia si despre o situatiune amenintătoare, dura innadusita in Francia.

Despre Romanii a scris „Pall Mall Gazette” ca se va scapa de consili generali francesi, probabil si de celu austriacu, pentru ca acestia vor fi din partea puterilor respective isolocuiti cu Insarcinatide afaceri.

Revista diuaristica.

„Hrm. Ztg” in nr. 21 publica unu articulu intitulatu „Zur Parteinstimung unter den Romanen”. In acestu articulu corespondintele dice:

„Evul nostru este precumpanitoru materialu. — Aceasta propozitioane stă si in rapport la idei că neresturnavera, pentru cari chiaru milioane de omeni se aumimăza. — Este dară uno factu incontestabilu, ca lumea judeca acum tōte după resultatul. — Déca insa resultatul realu este mesuratoriul de valoare pentru vitalitatea unui principiu politicu : atunci debue sa ajungem la acea convicțiune, ca a fostu gresita program'a majoritatii române ardeleni — sub care nu voim a intielege, — precum nici sub minoritate — mass'a populatiunei, ei in teleginti'a, *) care a fostu chimata esercia o inriurare distingătoare asupr'a sörtei națiunei sele — dela anul 1865 care a aruncatu inainte umbrele gigantice ale stramătilor, straformărilor si a schimbărilor de atunci incocé in template.

Spre interesulu lectorilor trebuie sa estragem momentulu din acelu anu, care se poate privi că punctu de manecare a acestei programe.

Desbinarea politica intre români transilvaneni au fostu provocata mai intăiu prin dōue plenipotentiile, dară precum se potea vedea deja de atunci, aceasta desbinare a fostu numai temporaria.

Cea dintăiu plenipotentia au fostu projectata in Blasius si de aci si pusa in circulatiune. Aceasta provedeau pre domnii Baritiu si Dr. Ratiu cu mandatul de a sprinzi si a operă drepturile dejă castigate si alte interese naționale, la tōte locurile competente, pentru că naționa româna nu numai sa se sustina in trensele, ci totu deodata sa se faca possibila usuarea cestor'a.

Ceealalta plenipotentia projectata de Baritiu avisă pre acești doi deputati mai susu numiti, că sa faca cunoscute dorintele si gravaminele acelea, care in dilele anului 1865 nu se puteau aduce inainte, nici in diet'a transilvana, nici in adunările municipale, la locurile mai inalte si candu aru fi necesari si cele pre inalte; — mai departe că se intoneze discreditul in comerciu industria, economia internaționala si preste totu lips'a pecuniarie, prin urmare, că sa se adopereze intr'acolo, că promisiunea unei bance hipotecarie din pre inaltul rescriptu dto 1 Iuliu 1863 sa se incorporeze. Plenipotintii a esprima in fine acceptarea, ca imputernicitii voru incunoscintia pre insarcinatii loru despre resultatul missiunei loru. —

Minoritatea românilor de atunci privindu situatiunea cum era, cu petrundere agera, propria barbatilor de statu, au prevedutu naufragiul acestor missiuni, si traiā in acea corecta opinione, ca cu multu mai mare succesu s'ar puté promova binele națiunei române, candu conducatorii ei in locu de a luă drumul recurselor nefructifere in contr'a intentiunilor pre inalte, voru intra in acțiunea prezentă. Cu unu cuventu, ca nu au vrutu sa innote in contr'a cursului apei, ci a declarat, ca intre marginile basei legale, iéra nici decum afara din astea, este de a se ajunge binele națiunei.

Asiā dară minoritatea nu si-au datu consensul seu la plenipotentiale analizate. Din aceasta cauza i s'au inputat acestei minorități tradarea intereselor națiunei române, ne respectandu-se mereite ei cele afara de tōta indoiel'a pentru promovare.

*) Corespondintele articulului de mai susu se vede ca nu e destul de informatu, candu sustine ca partid'a plenipotintielor a fostu majoritatea inteligentiei române. Aceast'a dovedescu incesi subscriptiunile cele 1493. cu plenipotintele, cari suntu de parte de a figura majoritatea că intelligentie române. Corespondintelui se vede ca nici impregiurarea aceea nu e cunoscuta, ca in unele tinuturi plenipotintiele nici ca indrasnira a se areta, iéra in altele fura nimicite. B

varea și radicarea puterilor materiale și spirituale ale națiunii pe terenul vieții publice, a bisericiei și a școlii.

Ci că sa venim la adeveratulu scopu a rendurilor de fată: sunu avutu ocasiune in dilele trecute a convenit cu mai multi domni români, cari se află aici parteua cea mai mare că deputati dietali.

Objectulu conversatiunei inanimate au fostu actualu solemnă a depunerei juramentului din partea personalului secțiunii transilvane dela Curi regia ungurescă, și declaratiunea amică uniuinei, carea cu această ocasiune o au făcută din impulsu spontaneu conducatorului acestei secțiuni Escolentă Sea Ladislau Popu.

Spre caracterisarea actiunei de acordu intre acești deputati, cari pâna acum au fostu partizani de diferite directiuni, se cercâmu a însemnă cu cea mai scurtă precisiune opiniunea acestoră despre situatiunea partidelor între români.

Prin manifestatiunea conducatorului secțiunii transilvane dela curia regia ungurescă, carele au fostu radimulu principalu, susținut și conducatorului diplomaticu a majoritathei passive separate in anul 1865, mai departe prin conversiunea și altoru membri eminenti a acestei partide, și au perduț majoritatea passiva de pâna acum, proptă sea capitală și după o vacilatiune de aproape la 2 1/2 ani au ajunsu acolo, unde s'au postat din totu a celu tempu minoritatea, numai cu acea distincțiune, ca minoritatea in dréptă cunoștinția a stării lucrărilor și-su alesu această a sea statutu spontaneamente fiindu ca nu voia să umble după ilusiuni și utopii, pre candu majoritatea de mai înainte s'au intorsu la totu acela punctu de orientare, numai „post tot discrimina rerum“ și prin circumstările imperiative.

Prin urmare ea si-au perduț dreptul de a mai exsistă, și trebuie să pasăsca cu pasi gigantici către decadentă și disoluționea sea pre lângă tōte încordările publicistice ale lui Baritiu și Dr. Ratiu.

In sală cea mare a curiei regie i se dete politicei minorității transilvane române atât de inculpate și suspicate chiaru din partea contraruiului ei celui mai mare și din intemplare chiaru in dină s. Basiliu st. v. cela mai splendidu testimoniu de rectificare; — pentru ea conducatorului majoritathei și au manifestat in modu solemnă trecerea sea in castrele minorității!

Mai avemu de a adunge lângă cele pre-negri tōte vre-o căte-va cuvinte.

Proceduri tactice a regimului unguresc i-au sucesul a convinge pre ei mai insemnati barbatii ai românilor din Transilvania despre intențiunile sele cele bune. Datorintă dietei va fi a legă și națiunea română precum și pre cele latice națiuni, care trăiesc pre teritoriul coronei ungurescă și a le stringe la inimă patriei comune prin legamente durabile, prin legi de naționalitate adeverată liberală.

„Gaz. Tr.“ nr. 1 sub rubrica: „Activitate=Passivitate“ subsemnatu de G. B. intre altele asera: „Inainte cu unu anu și mai bine amu provocatu pre toti cari sustineau, ca unu congresu naționalu „séu macaru unu comitetu naționalu se pote conchiamă fără nici unu periculu, că sa ne demintia și rusineze in fată a tierei și a națiunii prin înasăi conchiamarea lui etc.“ — și mai la vale: „Toti ceia-lalti transilvaneni de naționalitate română (afara de metrop. Sibiu și Dr. Ratiu) s'au supusu poruncei și mai curendu séu mai tardiu, au mersu la Pestă și au verificat creditivele, și au trasu diurnele“ (cu 5 pre candu dia G. B. că ablegatu la Vienă calculate ca nu ese cu 10 f.) „au intrat in adeveru pre terenul activitathei recomandatlor din totu susținutu, din totu cugetul să din tota înțimă, incepandu de pre tempulu dietei clusiane (Nov. 1865) pâna in dină de astăzi etc.“ — Primul asertu lu registrămu simplu, iera in privintă la alu doilea revocămu. Dlui G. B. in memoria numerii continui dela 4 pâna la 12 din an 1866 și repetițiile următe din tempu in tempu in Gaz. Tr. — Deca vrei cu mandiu — cu mandiu, de vrei fără mandiu — n'are mandiu.

Evenimentele din Pragă.

(Cor. orig.)

Pragă 24 Ianuariu: Dupa denumirea prof. Dr. Herbst ministrulu de justiția intielegandu junimea studiosa germană, ca Escolentă sa vă veni pre căteva dile in cause private aci, — și propuse a-si manifestă iubirea și alipirea de fostul ei profesor prin ună ovatiune; deci se róga de Decanul facultății juridice spre a le asemnă ună sala pentru a se consultă, ce li se să aproba. La tempulu determinat sa si adunara toti studentii germani dela tōte facultățile si dela institutul politehnicu — preste 200 - in sală asemnată. Intru aceea studentii cechi irupseră in sala, consultarea se intreruppe, se nasce unu sgomotu de strigări și flueraturi. Vediindu numitul decanu disordinea, ce se nascuse și că se incongiure alte reale rușe pre germani se se imprăstia dicendule, ca voru aflat altu locu, unde nu-i vă conturbă nemenea. Se dede ascultare și se departara pătrenuti cu flueraturi; s'au adunat in se dîpa vecela in casină germană, unde consultandu-se a șotorită a tramite la Eso. să ună deputație cu ună adresa, se-i facă unu conductu de tortie etc. Acestea dedera jurnaleloru materiă de desbatere și a se pronunciă pro sau contră ovatiunei, cu care ocasiune jurnalele ceche le spusera, ca Pragă nu e cetate germană și ca de nu se voru lasă de demustratiune (ovatiune) se vă intemplă contrădemustratiune. Intru aceea Ministrul Herbst intielegandu despre polemile in privintă primirei se adresa prin ună scrisoare la unu membru a-lu casinăi rogandu-lu că se lasa conductul de tortie se nu provoce prin elu poporulu; ce se si intemplă. In 18 săra dlu Ministru a ajunsu la Pragă.

Duminica in 19 a. c. săra pre la 3/4 6 ore incepura a se adună cete de omeni, mai cu séma studentii cechi, in asia numită „Breite Gasse“ inaintea

casinăi germane, unde erău asiediali 12 feliori dela sentinelă comunale și unu oficialu cetățenescu. În desertu i provocara acesti a se se imprăstia, căci au inceputu ai flueră. Unu Consiliariu dela poliția cetățenescă, unu secretariu de poliția și doi oficiri cetățenesci aparura asemenea la locul amentită, precum și alti 30 barbati dela sentinelă comunale indemnandu de a se imprăstia cei adunati inaintea casinăi. Cu câteva minute inainte de 7 ore incepura excedentii, preste 600, la cari se adaușera catra 2000 privitorii, a flueră și a strigă: Pereat Dualismus! pereat Herbst! pereat Beust! urmate apoi de Slava! coronei boeme. Asupră fereastriloru casinăi germane aruncara cu tina de pre strada daru numai ună ferestre a stricatu. Intru aceea, vediindu consiliariu dela poliția cetățenescă ca nu pote face nimicu, róga pre consiliariu c. r. dela poliția statului, că se pasăsca pentru restabilirea linisctei, carele și aparuse cu 7 Gendarmi la locu și s'a ingrițit, că și milita din casarmă din apropiare „Trinităkerse“ se fia gală. Au aparatu și presedintele cetății Dr. Klaudy, Palacky sen. și jun. in demandandu se se duca pe acasa asecurandui ca nu este conductu, ce inse nu le sucese, strigările inse și fluerările se continuara intrerumpendu cu pereat ministrilor. Poliția cetățenescă s'a apucat de arestatări, excedentii prinsi, inse fura scosi de multime din mână ei, afara de 3, intre cari și unu studente, serbu, pre cari lu ridicasera celialalti, că se vorbescă. Intielegându poporul ca milita din casarmă numita accepta comanda de plecatu se imprăstia unii, eră partea cea mai mare au lăsat-o pre stradele principale cu cantece naționale, oprinduse ieși și colo se strige cate unu slavă se dusera la statu'a lui Wenzel, unde descoperindu-si capetele cantara „Hospodine pomiluy ny“, după care fă ridicatu unul era, carele declară multimei, că pote merge pre acasa, fiindca, ce au voită, au facutu. Dupa 10 ore tota cetatea a fostu linisctă; vulnerari nu s'au intemplatu, foră lovitură cu betie cu pumnul au capetatu, căte unul.

In 21 se instala presedintele nou alu cetății D. Klaudy, cu care ocasiune garda cetății se comanda incontră decisiunei ministeriale in limbă boema. — Seră in 21 se dede unu banchetu in onoreea ministrului Herbst, la care luara parte numai membrii casinăi germane. Cătră 6 ore iera incepura a se adună omeni in cete numerose inaintea casinăi, in porță căreia erau asiediali 4 gendarmi, 6 parechi de gendarmi calareti umblău in susu și in diosu pre langa cari preste 20 parechi pedestri. Sentinelă comunale erau asiediali in cete căte de 12 insi. Cu tōte aceste multimea de popor crescuse intratata, cătu oșpetii nu potă strabate. Scenele din 19 se repetă, și acum cu ceva mai cu indrasnăela. Provocările, că se se depareze remasera fara rezultat, ele fura următe de pereat Herbst, pereat Beust apoi slavă. Intre aceea se audu dobele sunandu, apără pre locu dōue batalioane dela regim „Salvator“ cu flamura și capela, dupace in pătră a lui Carolu implura pușcile, și cu baionetele plantate. Pre de alta parte o diviziune dela regim „Benedek“ și pre a treia „Nassau“,

FOIȘIORA.

Petra lui Osmanu.

Novela.

(„Convorbiri literare“)

IV.

(Capetu)

„Dómne sfinte! striga elu, da-mi atâtă puțere, să-mi resbunu astă cum dorescu eu!“ — Si prim toti porii, elu respira resbunarea, s'aru si vröitu sa gasescă unu mijloc atâtă de repede și atâtă de crudu, că intr'o singura clipă să-i störca lotu săngele din vine și sa-lu facă in același timpu să suferă chinurile mortii, unu veacu intregu. — Căti-va pasi inca și Mihaiu era pe plută... Alunci o detonatiune prelungită și multu repetată de echoului muntilor se audi. Osmanu ilu luase la ochiu cu pistolul, ilu chitise bine, in se plotă siovaindu sub picioarele sale, i clatină mâna, tocmai in momentul cându elu desearca arma, și plumbul trecu deasupra capului lui Mihaiu. — „Ai scapat de unul, nu-i scapă de de celalaltu,“ urla Osmanu furiosu, redându alu doilea pistolu asupra lui Mihaiu, in se astădata plumbul trecuse alaturea și se lati pe o pétro.

In acelu momentu Mihaiu facă cea de pe urma săritura și cu turbarea aceea ce o pote avea numai unu omu nenorocită că densulu, se arunca pe pietrisi asupră lui Osmanu, și insfăcându-lu in bratiele sale puternice, ilu returnă la pamentu, inainte de avé macaru timpulu sa se resufle.

— Stai căne fara de lege! — striga Mihaiu, crăsnindu din dinti și stringându-lu de grumadiu că intr'unu clesce a venită vremea să-dai sama de neglijirea ce ai facutu! Ie-ti diua buna delă viață,

ca de acum esti mortu! Amu sa-ti sfărâmu capulu că unui puiu de sierpe și tiarina la spurcata am să o arunci la venturi!

— Indurare!... striga Osmanu palida și însipămantat de grădă mortii.

— Indurare!... Tu cei de la mine indurare?... Fiindă pângarita!... Atunci cându se va indură cutitul ce amu sa-l viru in peptu, sa nu te spină fece, atunci cându să-a indură apa in care am sa te arunci sa nu te înnece; atunci m'oiu indură și eu! — Mergi in fundul iadului, sa hrănesci nopărcile din cărjurile tale!

Si plantandu-i cutitul dreptu in inima, ei inaudisă cea de pe urma resuflare in sângele care că unu isvoru zhucni din rana și stropi o stângă ce stă alătorea, martura de morțea nelegiuțitului Otonianu și de drăptatea lui Dumnedieu. Apoi rădicându in susu cadavrulu, ilu aruncă in Bistriță unde fu înghitit de intunericul valurilor.

Totă acăstă teribilă drama, Irină o privi cu unu ochiu ratacitu, fără a-si putea săma de cele ce se petrecuse inaintea ei.

Abie a două di, ea incepă a-si reveni in sine, și recunoscă ca se află in casa parintescă. La capulu ei seudea Nistoru cu pernat albă că omătul, albitu intr'o singura noapte și la picioarele ei Mihaiu ingenunchiatu, urmărești să cu ochiul să cu susținutu tota resuflare ce-i escea din peptu.

precum și unu seadronu de cavaleria cu sabiele trase. Provocat poporului de repetite ori sa se imprăstie, s'au luat că în pre stradele principale cantandu cantece naționale și stricându ferestrele pre unde treceau, și unde scieau, ca e ce-va germanu, apoi iera la statu'a lui Wenzel. Portile cetăției au fostu inchise după 7 ore și ocupate de ostasi. În gjurului cetăției inca au fostu asediate posturi. În căte-va locuri au asediat tunuri. De arme insa nu au făcutu întrebuintiare, afară de vre-o 3-4 insi, cari toti au și umblat mai reu, rumpendu-le degetele cu lemn. Ferestrele teatrului germanu le-au spartu dinaintea militiei. Arestări s'au făcutu din 21 săra 18, între cari 4 studenți cari s'au și datu în mân'a oficiolatului competente. Pâna după 12 ore s'au mai aflatu căte o căta, cari insa fura alungate. Cătra un'a ora s'au reintorsu nu totii, și cei ce esisera afară prin casermele respective. În 22 săra a parasitu ministrul Herbst Prag'a, scindindu până la aul'a calei ferate iera milita, și sentinel'a comunale.

Protocolul.

Adunare generală a Asociației naționale din Aradu pentru cultură poporului român pe anul V alu Asociației, adecă 1867/8.

Sedintă II.

Tinută în Aradu în 22 octobre 1867.

(capetu)

Modificatiunea statutelor, după contestul primiu și aprobatu din partea guvernului de ocamdata se ia la cunoștinția spre acomodare. Trei exemplare ale statutelor descrise în curatucu introducerea modificatiunilor suntu a se substerne guvernului.

14. Comisiunea a cincu (Nr. 6 prot lit. o) pentru cercetarea causeloru și a socoteloru din lăsamentul lui lova Cresticiu raportéria sub H. prin d. Ioane Moldovanu urmatorele:

I. Statul activu.

— in mân'a dlui Lazaru Ionescu a incursu 2635 fl. 21 cr. din acestia eroganduse 1049 fl. 72 cr. se afla 1585 fl. 49 cr. în bani gata și în pretensiuni active 130 fl. 50 cr.

II. Statul pasivu.

a) biserică gr. or. din Siri'a pretin- 472 fl.—cr. de o sumă de
b) Len'a Kiprsky din Aradu 105 „
c) interesulu 6% pe 6 1/4 ani după 37 „ 50 „ acestu capitalu
d) contributiunea directă după jasa- 68 „ 97 „ mentu cu finea anului 1865 face
e) Rosal'a Bulboc'a pretinde pe ea- 1680 „
lea procesul Acestu procesu e apelatu din par- te Asociatii.

— Irino, ei disă acesta incalindu-i mânele în mânele lui nu ne vedi?... suntemu noi, Nistoru și Mihaiu; esti în bratiele noastre; eata casa tatălui tău; iata caprită!

Atonci ea deschisa nescă ochi mari se uită împrejurul și una siroiu de lacrimi ei înunda fată.

— Mihaiu! disă ea cu o voce interrupță, a! te cunoșcu... Eata și ta!... Veniti omendoi, veniti mai aproape!... Ce s'intemplatu?... Oare adeverut sa fie?... Mi-i frica, nu me lasati!

— Irino, nu te mai teme; esti eu mine, logodnicul meu. De acumă vei fi fericita; Dumnedieu te-a scapatu!

— Fericita!... Ce dici? esclama ea, renviendu că dñtr'unu visu—O! astă nu se mai poate!... Întorce-ți de la mine fată, Mihaiu!... Stăpănea mea a cadiutu!

— Irino, dar tu nu esti vinovată! adulți aminte că esti logodnică mea, că măi juratu să-mă fii sotia. Eu te iubescu și fără tine nu potu trai!

— Asculta Mihaiu! continua ea, sculandu-se în pioire și uitându-se la elu c'unu nesfirsită amoru, și eu te iubescu, te iubescu din totu susținutu meu!... scie Dumnedieu căte lacrime am versat pentru tine; căte dile și nopti am petrecutu fără somnu; căta bucurie și căta amaraciune au inecat rându pe rându inimă mea, în dilele in care te vedemus au nu te vedemus! Ah Mihaiu! Trebuie să-ți mai spunu ca în tine pusesem tota

f) interesulu acestei pretensiuni pe 2. anii ni iomu clauzită 1868—
g) spesela procesuale statorite pana acum'a 97 „ 58 „
h) detoriile erariale și comunale ale lăsamentului 298 „ 61 „
i) pretensiunea orfanala a comunei 348 „ 45 „
Siri'a D. pretensiunea bisericel gr. or. din Siri'a (obligatiune) 46 „ 37 „
m) procentuairea, a carei intare se sperdia pe calea apelatiunei facute din parte Asociatii 1480 „
la o lală 3803 fl. 48 cr.
asemenendu-se acum'a statul activu cu statul pasivu se arata uuu deficitu de 2079 fl. 49 cr. ce insarcina lăsamentul lui lova Cresticiu; și că se se păta depură pe deplinu detori'a cam de 2079 fl. 49 cr.—comisiunea e de parere cumca cas'a și intravilanul de sub Nr. 5 din Siri'a, devenită în posesiunea Asociatii, se se vende, și în cătu dlu Georgiu Popescu, protopresviterul Siriei, care a oferit pentru realitatile amintite 3000 fl. nu ar avea concurenți cu oferte mai mari, se i se vende densului.

In urmare avestu raportu, adunarea generală incuviintădă socot'a dlui Lazaru Ionescu și lăsolvă de responsabilitatea ulterioră pentru pasirea pana aci. Bănu' gât'a, carie se află în locul dñe sale în sum'a de 1585 fl. 49 cr. suntu a se despuie pana la întrebuintarea acelora înlocu' de pastrare spre procentuarea în folosul Asociatii. În cătu pentru cas'a și intravilanul Asociatii, adunarea generală primește propusetiunea comisiunei, și cu eficiența, vinderei societății de direcție cu acelu adăsu că aceste realități mesurări intențiile testatorului nu se potu vinde de cătu vre unui român, său vre unei corporaționi române, și că în cătu pana la 1/13 ianuarie 1868 nu s'ar oferinte mai favorabile ele se voru dă oferitorului d. prot. cu sum'a oferita de 3000 fl. publicandu-se și prin jurnale, că ofertele, ce ară trece peste 3000 fl. oferiti prin d. protopresv. Popescu se voru primi numai pana 1/13 ianuarie 1868.

Ilustrissimul și Preșantul d. episcop Procopiu Ivacicoviciu presedintele Asociatii, fiindu-chiamat de oficiu, predă presidiul ilustrissimului vice presedinte Ioane Siorbanu, și parasesce adunarea.

15. D. Ioane Popoviciu Desseanu că referinte comisiunei a sies'a (nr. prot. 6 lit. g) emisa spre censurarea motiunilor de sine statore, rătăcia sub G. cumca în sedintă de ieri nu s'a insinuat neci o motiune nouă de sine statoria.

Se ia la cunoștință.

16. Nicolau Cristianu propune, că membrii direcției de aci înainte să nu păta luă parte la nich

la o comisiună insarcinată cu cercetarea obiectelor de activitate a direcției.

Piindu că comisiunile totudén'a se alegă din sinul adunării generale, și prin adunarea generală după inordere ei, și fiindu că membrii direcției de către suntu alesini comisiuni, ei acolo numai că membri ai Asociatii iau parte cu votu, și participarea loru în comisiuni este calificată a usuără activitatea comisiunilor, mai departe fiindu că rapoartele comisiunilor totudén'a se supun la cenzurare și desbatere publică în adunarea generală; iera adunarea generală totudén'a e în dreptul a echide pre ieri căre ară rătăciu de cenzurare comisiune și asiă o restrinție generală și absolută nici de lipsă, nici indegetată, propusetiunea dlui comembru Nicolau Cristianu, neavându acăstă nici o baza reală, se respinge.

17. Ilustritatea sea dlu Antoniu Mocioni în inteleșulu statutelor și a alegării primite dela adunarea generală din anul 1867/8, după propunerile indatate de directorul I alu direcției s'a alesu de nou cu totalitatea voturilor ilustrissimul d. Antoniu Mocioni. Aceasta alegere, în inteleșulu statutelor e a se supune aprobării guverniale.

18. Ilustritatea Sea d. Antoniu Mocioni directorul I alu Asociatii conformu usului de pana aci, face propunerea pentru cei-a-lalti membri ai direcției, pre temeiul cărei s'au alesu cu unanimitate:

1. D. Mironu Romanu, protosincel, de directoru secundariu.
2. D. Lazaru Ionescu advocațu în Aradu, de fiscalu.
3. D. Emanu'li Misiciu asessoru la tribunalul comitatului Aradu, de perceptoriu.
4. D. Ioane Goldisiu v-notariu I alu comitatului Aradu, de esactoru.
5. D. Teodoru Serbu v-notariu III alu comitatului Aradu de economiu.
6. D. Stefanu Siorbanu advocațu, de bibliotecariu; iera DD.

1. Vincentiu Babesiu jude la tabl'a regescă și deputatu dietalui,
2. Dr. Iosifu Hodosiu, vice-comite I alu comitatului Zarandu și deputatu dietalui,
3. Georgiu Vasileviciu, protopresviter gr. or. în Beiușu,
4. Ioane Popoviciu Desseanu, advocațu în Aradu și deputatu dietalui,
5. Dr. Atanasiu Siandoru, profesorul la preparandia gr. or. din Aradu,

Mihaiu și tu tata!—adause ea cu accentul celei mai profunde dureri—titati-ve în ochii mei și vedeti aceste lacrime!... Ele sunt lacrimele iniției mele sădo. Ele voru spune la ducedu-me la monastire, lașu cu voi înim'ă și susținutu meu!... Ah! venit pana a nu ne desparti sa vă dai în casă o sarutare!... și apoi... Remaneti sanatosi!

Mânele ei obosite cădure dealungul trupului și capul i se pleca pe peptu. Nistoru o cuprinse în brat și o sarută lungu pe frunte scaldându-i fată într-unu pară de lacrime; dar cându venit rândul lui Mihaiu, ol atuncă el nu putre nici macari să plângă, amorul și durerea se resimătore cu atată violență în inimile lor, încât în acestu ultim sarutatul era să se duca și ultimul suspinu a vieției lor.

Cu căti-va ani în urma, se respândi vorba între Vorineni, că la o monastire din fundul muntilor, murindu o calugarită frumoșă inca, dara apasata de mari nenorociri, o lumina de susu se scoase în totu noptie pe mormentul ei. Era placintul de pe Bistrița, de căte ori trece prin Târcole, arata strainului ce calatoresc cu densul o stașca florosă, acoperita de mușchi, dicindu-i: a-cestai Pătră lui Osmanu!

N. Ganea

6. Dr. Alessandru Mocioni, proprietariu mare și deputat al Dietei
 7. Ioane Arcos, avocat în Arad
 8. Justin Popșu, profesor de limba și literatură română la gimnaziul din Oradea-mare
 9. Ioane Rosu, senator la magistratul Aradului
 10. Alessiu Popoviciu, avocat în Comlousiu
 11. Constantin Radulescu, avocat în Lugosiu
 12. Stefanu Adamu, avocat în Temisiör'a, de membri ai direcțiunii.

In fine alegerea notariului se lasă direcțiunii.

19. Pentru autenticarea protocolului de astăzi de eri

Ilustritatea Sea d. președinte alu Asociației va invita pre unu terminu acomodat pre membrii Asociației pre calea diuarielor.

Ne mai fiind altu obiectu de pertractat, ilustritatea sea d. vice-președinte alu Asociației incheia siedintă adunăre generală prin o cuventare amesurată ocasiunei, după care cei de fată se îndepărta între vivate pentru conducatorii Asociației.

Protocolul acesta procentindu-se în ființa de atia a subscrizerilor să a autenticat.

Aradu, 8 Decembrie 1867. „Alb.”

Ideile fundamentale ale economiei naționale.

(Urmare)

Sistem'a acăstă a lui Quesnay care avea de scopu imbuñatatierea clasei tieranilor, a fostu cu deosebire sprinținită de renumitul Mirabeau în opul său „l'amis des hommes, ou trait de la population”. Contrarii acestei sisteme au fostu cu deosebire Voltaire și J. Jacob Moser în opul său intitulat „Antimirabeau, oder unparteische Anmerkungen über Mirabeau's natürliche Regierungsform.”

Fiindu ca după sistem'a lui Quesnay avea unui poporu se privea în productiunea naturală, să a numită acăstă sistema fisiocratică. Dupa acăstă sistema isvorulu avutie e în pamentu, fiindu ca pamentul produce atât mai multu, cu cătu consuma mai multu cei ce se ocupă cu productiunea primitivă; totu ce remane din o atare productiune, afara de ce su consumatu producentii, e avea curata a unui poporu; și cei ce se ocupă cu productiunea de obiecte crude se numesc clasa produktiva. Dupa opiniunea fisiocraților neguiațiorii și industriașii nu se tinu de clasa produktiva, fiindu ca ei nu produc nicio de nou, ci numai împartă produsele respective, straformăza aceea ce au produsu clasa produktiva. Lucrul acestora, adeca alu neguiațiorilor și industriașilor nu face mai multu, decât atât a cătu consuma ei pâna au stramătă produsele, său pâna le-au datu alta formă produselor crude, pentru aceea fisiocratii numira orice clasa de oameni care nu se ocupă cu productiunea de obiecte crude, clasa sterila (sterpă). Fisiocratii au pretiu în cătu-va acăstă clasa de oameni, dară numai pentru ca lucratorul de pamentu aru perde prea multu tempu, când aru fi constrinsu a se ocupă cu comerțul și alte ramuri de economia, care straformăza în atâtea feluri produsele crude pentru a le face apte spre folosul omului, pentru aceea concedu si fisiocratii, ca aceste clase de oameni suntu folosiți; dară nu dicu ca suntu neaperat de lipsa. Afara de acăstă ei le numescu folosiți, pentru ca consuma acea parte din produsele crude, care nu este de lipsa clasei produktive, lasandu în locul acestor produse alte obiecte de pretiu. Mai incolă fisiocratii concedu, ea fără neguiațiori unele produse crude nu s'ară putea pestră tempu mai indelungat, altele nu aru avea nici un pretiu de cătu nu le-aru căută comerciantul și nu aru aduce altele în locu, iera pre acestea clasa produktiva nu le-aru găsi, fiindu ocupata cu productiunea de obiecte crude, său nu si le-aru putea castigă neavendu alte mijloce afara de produse crude, care nu aru avé pretiul cuviinciosu, decă nu le-aru duce neguiațiorulu în locuri unde au acestea pretiu. — Sub astfelu de impregurări și pre temeiula parcerilor desvoltate aperau fisiocrații libertatea industriei și a comerțului; dară aceste ramuri de economia națională le priveau numai că mijloce pentru a puté capătă clasa produktiva produse de industria cu pretiu mai moderat și asiā a se puté ajută în productiunea cea adeverata. Industria și comerțul era numai mijloce pentru u-

Fisiocrații au fostu forte consecinți, pentru că privindu ei tota avută națională numai în pamentu produktivu, au fostu de parere și au cerutu, că contribuirile pentru susținerea regimului să se tragă numai de pamentu, adica numai dela acea clasa de oameni, care se ocupă cu productiunea de obiecte crude, adica numai după pamentu să se plătescă dare.

Principiile desvoltate de fisiocrați erau forte liberali, cu deosebire liberali pentru acea clasa de oameni, care în temporile de mai înainte erau cam asuprati din partea acelor căi se bucurau de unele prerogative în urmă sistemei feudale. Cauza pentru ce nu s'a pututu susține acăstă sistemă, a fostu constituinția staturilor formate în evul mediu pre temeiulu sistemei feudale. Fisiocrații neabatandu-se dela sistem'a loru cea liberală pretindeau — cu deosebire Mirabeau — schimbarea formei regimului, pretindeau o formă de regim libral conform cu principiile loru librale desvoltate în privința economiei naționale; pretindeau fisiocrații schimbări mari în starea socială a omenilor, aratandu și combatendu abusurile cele multe mostenite din evul mediu, care abusuri veneau în coliziune cu sistem'a loru cea liberală, care sistema per tangentă în recunoscerea ratiunea de protestate suprema in statu. Prin acăstă fisiocratii i-si săcure multi contrari; ba unii le aruncau, că ei inca aru si contribuit la eruperea revoluției în Francia. — Venindu dura sistem'a fisiocraților în coliziune cu sistem'a regimelor de preatunci, e prea firescu lucru că nu a pututu sa subsiste; fiindu ca de o parte nu a fostu sprinținită din partea puterii staturilor, precum au acceptat intemeiatorii acestei sisteme, de alta parte era persecutată de multi contrari puternici. Meritul acestei sisteme e că a trasu atenția puerilor de statu, că sa pună mai multu pretiu de clasă de oameni ce se ocupă cu productiunea de obiecte crude, a arătat defectele sistemei mercantile și a datu nesuntie în castigarea avutiei naționale o direcție mai impacătoare decât cum a fostu sub sistem'a mercantile.

Lupta ce purtau fisiocrații cu numerosii lor contrari și operatorii sistemel feudale inca nu s'a fostu ispravită și eata resare o sistemă nouă pre cîmpul sciintiei economiei naționale, o sistemă, care de-si nu era asiā contraria sistemel fisiocraților, precum a fostu acăstă sistemei mercantile, totuși basandu-se pe alte principie, merită numele de sistemă nouă, și acăstă e sistemă industrială libere. La anul 1776 unu englez renumit anume Adamu Smith publicase unu opu intitulat: Cercetări despre natura și cauzele avutiei naționale. Ideea fundamentală în acăstă sistemă modernă e, că lucrul e elementulu din care vine productiunea și înmulțirea avutiei naționale, fia apoi lucru întrebuintiatu în orice ramu de productiune. Dupa acăstă sistemă avutia unui poporu nu stă nici in bani, precum credeau mercantilistii, nici in abundanță de produse crude, după cum se sileau a demastră fisiocrații, ei în sumă tuturor obiectelor ce servescu spre acoperirea trebuintelor omului. Acelu poporu, acea națione e mai avută și mai sigură în avea sea, care scie lucră mai multu, său mai bine disu, care scie lucră mai bine spre a produce mai multe obiecte, care suntu alese spre acoperirea lipselor omului.

(Va urmă)

Principiatele române unite.

In cameră deputatilor decurgu verificările de titluri. Dupa cum se vede din siedintă tinuta la 11 Ianuarie se contestă alegările urmatorilor deputati: Gen. Florescu En. Vacarescu, T. Piscescu, C. Bolliacu, P. Gradisteanu, A. Cilibidache, T. Moscu, Col. Adrianu, Manolaki Costake Iepurenu.

Despre rezultatul ulterior alu acestor consultări, decă ele s'au primitu său s'au respinsu de camera vomu referi cu alta ocasiune. Acum trecemu la cele ce referesc „Romanul” despre siedintă senatului din 12 Ianuarie. Eata ce dice:

Senatul a procesu adi la alegerea presedintelui, rezultatul votului a fostu celu urmatoru:

La scrutinul I, votanti 37

Generariu Herescu 16

Al. Plagino 12

Mitropolitul Primatul 5

Costache Grezzulescu 2

Bilete albe 2
 La scrutinul II. Mitropolitul Primatul 19
 Generariu Herescu 17
 Bilete albe 1
 Prin urmare Mitropolitul primat a fostu proclamatu presedinte.

Publicație.

Prin carea se aduce la cunoștința onoratului public și urmatorului.

Estrasul

alu socoteleloru anului civilu 1867, despre cele patru funduri, carele s'au testat de repausatul Dou Ioann Jugă de Baci din Brasovu spre scopuri filantropice și scolare.

Sumă totală a acelor funduri este 25,200 fl. v. a. asediata primo Loco în pretiul casei cumperate în Piția Brasovului sub nr. 82.

Dupa estrasul socoteleloru din anul 1866 au fostu remasă din venitul predilectoru funduri unu restu in banii de 1886 fl. 72 xr.

la care s'au adaugato

Interesul acestor funduri pre anul 1867, cu 1260 fl. —

Competența interesului pre an. 1867, la formandul alu doilea fondu de 6300 fl. la legatul IV. cu 315 fl. —

Interesul carele au intrat pre anul 1867, (conformu despart. IV. punctu I. alu testamentului concer-nante) dela banii in sumă de 963 f. 74 xr. din venitul legatului IV. spre formarea unui alu doilea fondu de 6300 fl. adunati, — eu 48 fl. 18 xr

Sumă primirei anului 1867 3509 fl. 90 xr. v. a. din care s'au datu

1. La destinația legatului I.
 a) unu restu remasă din an 1864 72 fl. 11 1/2 xr.
 b) competența anului 1867 105 fl. — "

c) " pre anul 1868 105 " — "

Sumă 282 fl. 11 1/2 xr.

2. La destinația legatului II. 69 fl. 87 xr.

3. " " 945 " — "

4. " " 315 " — "

cu totul 1611 fl. 98 1/2 xr

Dupa detragerea dărei dela primire remane unu restu de 1897 fl. 91 1/2 xr. v. a.

Insa de ore ce contingentulu din destinația legatului I. carele s'au arătat sub c) datu pentru anul 1868 contéza pre interesul fundurilor din anul 1868,

— asiā acel'a are să se adauge in societă a prezenta totu la restu cu 105 fl. —

Prin urmare devine restu cu finitulu anului 1867 2002 fl. 91 1/2 xr. v. a.

carele se înse;

a) de fundulu de 4 200 fl. a legatului II. cu 675 fl. 99 1/2 xr

b) de formandul alu doilea fondu a legatului IV. cu 1326 fl. 92 xr.

cu totul 2002 fl. 91 1/2 xr. v. a.

Comitetul administrativu alu fondurilor lugianane.

Brasovu 31 Decembrie 1867.

Damianu Datcu I. Florianu
 Constantiu I. Ingă Radu Radoviciu

EDICTU.

Nicolae Gligoru Tarcea din Magu Comitatul Albei de Josu, care de cinci ani cu necreditia parăsindu-si pre legiuța sea socie Elenă lui Petru Tarciu totu de acolo, au pribegit in lume, prin acăstă se provoca, că in terminu de unu anu de dile dela datutu de fatia, sa se presentedie inaintea subscrișului foru matrimonial, cări la din contra se va decide procesulu matrimonial asupra-i porntu, si in absența lui la intielesulu SS. Canone ale bisericiei noastre gr. or.

Sibiu 1-a Ianuarie 1868.

Scaunul protopopescu gr. or. al Mercurei.

Petru Badila
 Protopopu.